

RAKOUSKO JAKO ZPROSTŘEDKOVATELSKÁ A TRANZITNÍ ZEMĚ STŘEDNÍ EVROPY

Poválečné Rakousko mělo v poválečné Evropě významnou funkci navazování ekonomických vztahů mezi západem a východem. Jeho prostřednictvím se uskutečňovaly některé důležité obchodní aktivity, obtížně realizovatelné přímými

styky zemí obou bloků. Rakousko z toho těžilo a jeho význam se zvýšil po roce 1989 a 1990. Dnes je považováno právem za významného zprostředkovatele jak mezi zeměmi střední Evropy, tak mezi „Between-two-Europes“, čímž se myslí

Evropská unie na jedné straně a státy střední a východní Evropy na druhé straně.

Výzkum těchto vztahů je předmětem nové geopolitiky nejen střední Evropy, ale

v hranicích celého kontinentu. V posledních deseti letech se touto problematikou zabývá nejintenzivněji Rakouská akademie věd a významná geografa Elisabeth Lichtenbergová. V roce 1994 byla v Rakouské akademii věd založena Komise pro vědeckou spolupráci Spolkového ministerstva životního prostředí a Akademie věd s úkolem soustavného studia uvedené problematiky. Ta se týká nejen Rakouska, ale celé střední Evropy a tedy také České republiky.

V roce 1998 bylo rozhodnuto, aby Komise zahájila vydávání edice, věnované otázkám spolupráce Rakouska se středo-evropskými zeměmi v oblasti komunikací na všech úrovních řízení a realizace zprostředkovatelských aktivit. V roce 1999 vyšel první svazek nové edice redigovaný E. Lichtenbergovou¹⁾, věnovaný geopolitickému postavení Rakouska a jeho tranzitní funkci v Evropě.

Kniha obsahuje výsledky několikaletého výzkumu zprostředkovatelské funkce Rakouska jako tranzitní země silniční a železniční dopravy, dopravy vodní a letecké a stále se rozšiřující dopravy potrubní (ropa, zemní plyn). Relativně

ideální zeměpisná poloha Rakouska v Evropě, ať z hlediska osy Východ-Západ nebo osy Sever-Jih, umožňuje stále rostoucí objemové průchody všech komodit rakouským územím a vede k oživení hospodářských styků mezi zainteresovanými zeměmi, k nimž patří ve vysoké míře i Česká republika a Slovensko.

Výzkum sledoval na prvním místě rozvíjení vztahů ekonomiky Megalopolis a Sunbeltu od roku 1998 a jejich zdvojnásobení do roku 1999, kdy se na obě původní oblasti v západní, resp. jižní Evropě napojily periferní oblasti v západní Evropě (jižní Španělsko, Irsko, Malta, jižní Itálie, Bělorusko, Ukrajina, balkánské země a Řecko). Tím se vyhranily nové oblasti evropské ekonomiky. Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko a Chorvatsko představují tzv. 6. oblast (střední Evropa). Další výzkum se týkal dopravních os mezi jednotlivými oblastmi Evropy, a to: Západ-Východ, Jihovýchod-Severoseverozápad, Jihozápad-Severovýchod. Existující železniční spoje jsou představovány jako koridory rychlostního spojení. České republiky se týká koridor Hamburk - Berlín - Praha - Bratislava - Budapešť - Bělehrad - Atény s odbočkou

na Istanbul. Zajímavé výsledky poskytl výzkum směřování evropské sítě dnešních dálnic. Ukázaly se jejich úzké vazby na starověké římské silnice. Nejnovější výzkum geografů a ekonomů byl zaměřen na rychlé rozšiřování evropské potrubní sítě, na němž se významně podílí i Česká republika. České republice se naopak vyhýbá nově koncipovaná dálniční magistrála Paříž - Mnichov - Vídeň - Bratislava - Budapešť, což sice potěší ekology, ale méně ekonomy.

Publikace je dokumentována dvaceti mapami a šesti aglomerovanými statistickými tabulkami, vztahujícími se k objemům a cílům tranzitních pohybů komodit a osob. Uvedeno je na 80 bibliografických odkazů, statistické prameny, sbírky zákonů a nařízení, interní materiál a ústní sdělení. V nové edici vyjdou v nejbližší době další tři publikace s územní problematikou evropské ekonomiky.

Alois Andrlé

1) LICHTENBERG E.: (1999): *Geopolitische Lage und Transitfunktion in Europa Wien 1999. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.*